

něho stejně i v případě každého jiného nastoupení služby vojenské dle branného zákona. Důležitou příčinou dle tohoto Šu je vzhledem k jeho všeobecnému znění každá příhoda, zaměstnancem nezaviněná, udávší se v jeho osobě a bránící mu v dalším výkonu služby neb práce. Ježto zákon činné služby vojenské výslovně nevyloučil, jest pod všeobecný pojem důležité příčiny zahrnouti povolání k činné vojenské službě i za míru. Tento výklad odpovídá duchu zákonodárství nynější doby, zlepšiti majetkové a společenské postavení zaměstnanců.

Čís. 4604.

Domáhá-li se obec přiznání práva z důvodu, že po určitém soukromém pozemku chodil každý, jde o výkon obecného užívání, jehož přiznání nelze se domáhati pořadem práva, nýbrž toliko pořadem stolic samosprávných.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Rv I 77/25.)

Žalující obec N. domáhala se na žalované společnosti určení, že žalující přísluší ve prospěch jejích občanů právo chůze po pozemku žalované, že žalovaná jest povinna tuto služebnost chůze trpěti a svoliti, by bylo pro žalobkyni vloženo právo chůze. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby, **N e j v y š š í s o u d** zrušil rozsudky nižších soudu i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva.

D ů v o d y:

Soud první stolice zjistil, že vlastníci sporného pozemku nechali choditi nejen občany žalující obce, nýbrž vůbec každého po žalobní pěšině až do poslední doby, že sporné právo chůze po pěšině vykonávalo se od nepaměti všeobecně, t. j. kýmkoli. Z toho vyvodil procesní soud, že občané v N. tvrdili si právo k žalobní pěšině jako v e ř e j n é. Tato místa rozsudku odporují přímo dalšímu právnímu závěru, že obec N. vykonávala tím nerušeně svými občany fakticky obsah služebnosti chůze po žalobní pěšině po čas potřebný k vydržení práva toho, a že mohou proto jen ostatní uživatelé sporné pěšiny domáhati se jejího zveřejnění pořadem samosprávných stolic, že však není pořad práva vzhledem k žalující obci vyloučen. Přes to neshledal ani odvolací soud v rozhodnutí soudu první stolice zmatečnosti podle čís. 6 Šu 477 c. ř. s., a dovodil z převzatých skutkových zjištění, že nejde o komunikaci veřejnou, ježto jeden z vlastníků pozemku vykonával vzhledem k oné cestě práva, jež nelze srovnati s pojmem veřejnosti, a že tomu nevadí ani skutečnost, že po pěšině té chodili i občané jiných obcí. Podle odvolacího soudu netvrdí žalující obec, že pěšina je veřejná, nýbrž domáhá se pouze výroku, že jejím občanům přísluší služebnost chůze po ní, což mu postačilo na potvrzení rozsudku první stolice. Z uvedeného je patrné, že oba nižší soudy zaměňují výkon cesty jako služebnosti cesty s výkonem cesty, jako obecné užívání záležejícím v užívání cesty každým, kdo má zájem na chůzi po ní. Vzaly-li však nižší soudy za prokázáno tvrzení žalující obce, že po sporné pěšině chodí a chodili nejen občané

v N., nýbrž i občané jiných obcí, a vubec kdokoli, nevzaly tím za prokázán výkon práva služebnosti cesty pro žalující obec, nýbrž obecné užívání, v němž a vedle něhož nemůže chůze po téže pěšině nikdy býti kvalifikována jako služebnost. Občané v N., tím méně žalující obec, nenabyli užíváním pěšiny k chuzi práva služebnosti cesty po této pěšině, nýbrž vykonávali obecné užívání nebo-li, jak procesní soud vytkl, tvrdili tím právo k žalobní pěšině jako veřejné. Nelze říci, že majitel domu, jenž po veřejné cestě chodí nebo jezdí k svému domu po vydržecí dobu, zjednal si tím proti obci právo služebnosti cesty po této cestě, ježto vykonává obecné užívání a ne služebnost. Stejně ani obec nemůže z důvodu, že po určitém soukromém pozemku každý chodil, dovozovati výkon služebnosti chůze po pozemku, nýbrž jen výkon obecného užívání, jež může uplatňovati tím, že se usnese jako silniční úřad, že cesta stala se veřejnou. Výkon cesty jako služebnosti cesty je pojmově, obsahově i co do právní povahy naprosto odlišným od výkonu cesty jako obecné užívání, záležející v chození po půdě, věnované veřejné komunikaci. Pokud jde o služebnost, jde o právo soukromé, obec je podmínem majetkoprávním soukromého práva, jehož postavení neliší se od jiných podmětů, na př. od postavení akciové společnosti, výkon cesty za obec může se díti jen obcí samou, t. j. podle §u 339 obč. zák. jen jejími representanty, kteří jako orgánové, k jejímu zastupování povolání, mohou jednati, nositelem práva jest obec jako podmět soukromoprávní, a výkon práva služebnosti po dobu vydržecí mohl by vésti k vydržení tohoto práva služebnosti, t. j. práva, by obec mohla jako podmět soukromoprávní sama užívat cesty oné tak, jak by jí na př. mohla užívat obchodní společnost s r. o., kdyby tato společnost byla vykonávala právo cesty po dobu vydržecí a tím ho nabyla. Pokud jde o obecné užívání, jde o právo veřejné, obec jest nejen majitelkou obecních (veřejných) cest, nýbrž i úřadem silničním, majícím péči o nerušenou veřejnou komunikaci, výkon užívání patří obecnstvu, t. j. každému, kdo patří k obecnstvu, toto je nositelem práva jakožto veřejnost, kterou zastupuje z úřadu (ale jen zastupuje) obec jako úřad silniční, jemuž ochrana tohoto veřejného zájmu je svěřena. Kdežto výkon práva služebnosti nemohl by nikdy vésti k založení práva obce věnovati užívanou plochu k obecnému užívání a proměnit tak soukromoprávní služebnost ve veřejné právo obecného užívání, může výkon obecného užívání trpěný vlastníkem pozemku za určitých okolností, bez ohledu na jeho trvání, býti vykládán a bývá skutečně vykládán jako mlčky učiněný projev vůle vlastnickovy, přenechati plochu tu veřejné komunikaci, a tím založiti veřejnou cestu (srv. nálezy spr. s. čis. Pop. 6079 A, 6759 A, 8129 A a j., dále Boh. 1029 č.), srv. ostatně rozhodnutí nejvyššího soudu sb. n. s. čis. 1588. O jsoucnosti služebnosti rozhodují soudy, o jsoucnosti veřejné cesty založené trpěným obecným užíváním rozhodují úřady správní (autonomní). Že by se byla žalující obec chopila svými representanty držby práva chůze po sporné pěšině, k čemuž by ovšem bylo třeba usnesení obecního výboru (zastupitelstva), nebylo tvrzeno. Procesní soud sám neběře za prokázáno, že došlo ke konkrétnímu usnesení zastupitelstva obce, jímž se stal projev vůle, směřující k uchopení se držby ve prospěch občanstva, a poukazuje jen na některé skutečnosti (zařadění

položek na udržování a opravy cesty do obecního rozpočtu, dále různá opatření k bezpečnosti cesty atd.), jež však spadají do oboru úřadu silničního (bezpečnostního), takže nelze ani z toho souditi na úmysl potřebný k vydržení služebnosti jako soukromého práva. Mylně poukazuje odvolací soud na opatření provedená bývalým vlastníkem pozemku, jenž podle zjištění vyzval v roce 1892 žalující obec, by posypávala cestu sama, z čehož lze jediné souditi, že sám pokládal ji za veřejnou, nechť se o ni dále starati. Žádal-li též vlastník příslušné úřady, by vojsko nechodilo po cestě, a zřídil-li na ní schody, učinil tak podle zjištění v zájmu sousedního svého pozemku, by chodci do něho nezabíhali. Konečně pořídil sice podle cesty zábradlí na příkaz obce, jež zase jednala z písemného nařízení státní policie, ale z věci vyplývá, že tak neučinil jako vlastník cesty, nýbrž jako vlastník cihelny, když byl odkopal půdu až k samé cestě. Tyto skutečnosti nevylučují obecního užívání, a nelze z nich dovoditi, že chůze po cestě dala se u výkonu práva služebnosti ve prospěch žalující obce jediné z toho důvodu, že cesty té užívali i občané v ní bydlící. Naopak je z toho patrné, že nešlo vzhledem ke sporné cestě o jiné, než o obecné užívání, a že platí v tomto směru vše, co bylo shora řečeno, v první řadě, že o užívání této cesty jako veřejné nemohou rozhodnouti soudy. Nezáleží proto na tom, že žalující obec, dovozujíc z obecního užívání cesty té jako veřejné pro sebe právo služebnosti, upravila v tomto smyslu žalobní prosbu, neboť ani tím nestal se poměr soukromoprávním, by o něm mohly rozhodnouti soudy.

Čís. 4605.

Ve směnečném řízení nejsou sice po třídenní lhůtě §u 557 c. ř. s. přípustny nové námítky, ale k opodstatnění a provedení námitek, vznesených v čas, může žalovaný dle obecné zásady §u 179 c. ř. s. až do konce ústního jednání v první stolici učiniti nový přednes skutkový a důkazní. Postup odvolacího soudu, vytýkáno-li pochybení prvního soudu v tomto směru.

Podepsal-li funkcionář společenstva směnku, nelze jeho osobní závazek odvozovati z toho, že nebyl formálně oprávněn ku podpisování smének; k vyloučení jeho osobního závazku stačí, že přes to s vědomím věřitele podepsal směnku za společenstvo.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, Rv I 106/25).

Společenstvo Z. podepsalo bance A krycí směnku, na níž se podepsali pod razítkem společenstva předseda a člen představenstva a pod jejich podpisy Josef K., předseda dozorčí rady a přednosta ústředny. Proti směnečnému platebnímu příkazu, jenž byl vydán jak proti společenstvu tak proti Josefu K-ovi, vznesli oba žalovaní námítky. Procesní soud první stolice ponechal platební příkaz v platnosti, odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaných. Do rozsudku odvolacího soudu dovolal se pouze Josef K.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších stolic a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.